

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets
betänkande
2025/26:UFöU3

Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:220 Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	6
Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland	6
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11
Följdmotionen	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland

Riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:220 och avslår motion 2025/26:4120 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-).

Stockholm den 26 maj 2026

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Aron Emilsson (SD), Fredrik Ahlstedt (M), Morgan Johansson (S), Per Söderlund (SD), Lena Johansson (S), Jörgen Berglund (M), Alexandra Völker (S), Fredrik Malm (L), Margareta Cederfelt (M), Hanna Gunnarsson (V), Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C), Helena Bouveng (M), Emma Berginger (MP), Alexandra Anstrell (M) och Johan Andersson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2025/26:220 Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland. I betänkandet behandlas också ett yrkande i en följdmotion till propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslaget återges i bilaga 1.

Propositionen hänvisades till försvarsutskottet. Försvarsutskottet och utrikesutskottet har – med stöd av 7 kap. 7 § riksdagsordningen – beslutat att bereda propositionen i ett sammansatt utskott.

Vid ett gemensamt sammanträde den 14 april 2026 fick utrikesutskottet och försvarsutskottet information i ärendet av kabinetssekreterare Dag Hartelius och statssekreterare Peter Sandwall med medarbetare från Regeringskansliet.

Bakgrund

Sverige är sedan den 7 mars 2024 medlem i Nato. Nato är en försvarsallians vars främsta uppgift är att bevara fred och säkerhet i alliansens medlemsstater. Det kollektiva försvaret, med ömsesidiga försvarsgarantier i enlighet med nordatlantiska fördragets artikel 5 som kärna, utgör grunden för Natos verksamhet. I Natos strategiska koncept fastställs att en av alliansens huvuduppgifter är åtgärder för avskräckning och försvar. Dessa åtgärder syftar till att vara krigsavhållande. Genom att kontinuerligt uppvisa en trovärdig militär försvarsförmåga signalerar Nato till potentiella motståndare att alliansen står redo att försvara sig.

Nato har sedan 2016 beslutat om etablering av nio multinationella stridsgrupper längs dess östra flank. De nio stridsgrupperna benämns Forward Land Forces, på svenska Natos framskjutna närvaro, och kan vid behov utökas vardera till en brigads storlek, ca 5 000 soldater. Vid Natos toppmöte i Washington 2024 beslutade alliansen att etablera en framskjuten närvaro i Finland (FLF Finland). Senare samma år tillkännagavs Sveriges ambition att vara ramverksnation för FLF Finland. Beslut har därefter fattats att styrkan ska ledas av Sverige. Sveriges ansvar som ramverksnation har uttryckts såväl i propositioner till riksdagen (se bl.a. prop. 2024/25:34 och 2025/26:25) som i muntlig information till berörda utskott. Hittills har Danmark, Frankrike, Island, Norge, Storbritannien och Italien tillkännagett att de avser att bidra till utvecklingen av FLF Finland. Andra allierade med subarktiska förmågor kan också komma att delta.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att, i enlighet med internationell rätt, bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland. Det svenska styrkebidraget lämnas under 2026 i den omfattning som följer av Natos operationsplanering.

Utskottets överväganden

Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om avslag på regeringens förslag.

Bakgrund och gällande rätt

Enligt 15 kap. 13 § regeringsformen får regeringen sätta in rikets försvarsmakt i enlighet med internationell rätt för att möta ett väpnat angrepp mot riket eller för att hindra en kränkning av rikets territorium. Regeringens beslutanderätt gäller alltså endast när det gäller försvaret av Sverige och något beslut av riksdagen krävs inte i det fallet.

För att regeringen i andra fall ska få sända svenska väpnade styrkor till andra länder eller i övrigt sätta in sådana styrkor krävs att det har medgetts av riksdagen i enlighet med något av de sätt som anges i 15 kap. 16 § regeringsformen. För det första får svenska väpnade styrkor sättas in om riksdagen har godkänt en internationell förpliktelse som för sitt fullgörande kräver att sådana styrkor sätts in. Någon sådan förpliktelse har Sverige inte ingått. För det andra kan riksdagen anta en lag som anger under vilka förutsättningar svenska väpnade styrkor får sättas in. Riksdagen har antagit tre sådana lagar: lagen (1994:588) om utbildning inom ramen för internationellt militärt samarbete, lagen (2003:169) om väpnad styrka för tjänstgöring utomlands och lagen (2020:782) om operativt militärt samarbete. För det tredje kan riksdagen medge att svenska väpnade styrkor sänds till andra länder eller i övrigt sätts in i ett särskilt fall.

Av 1 § lagen om operativt militärt samarbete, förkortad LOMS, följer att regeringen får, inom de närmare ramar som riksdagen beslutar om för ett kalenderår eller en annan period, sätta in svenska väpnade styrkor för att i enlighet med internationell rätt delta i operationer eller andra aktiviteter för Natos samlade avskräckning och försvar. Av paragrafen följer vidare att regeringen, även utan ett sådant beslut, också får sätta in svenska väpnade styrkor i Natos samlade avskräckning och försvar med en begränsad numerär under en begränsad tid om behovet av ett svenskt deltagande uppkommer med

kort varsel eller om ett dröjsmål skulle kunna leda till avsevärda men för angelägna svenska intressen.

Tidigare behandling

Riksdagen har beslutat om flera propositioner som rör Sveriges bidrag med väpnade styrkor till Natos verksamhet för avskräckning och försvar (prop. 2024/25:22, bet. 2024/25:UFöU2, rskr. 2024/25:104 och prop. 2024/25:113, bet. 2024/25:UFöU3, rskr. 2024/25:166). Den 10 december 2025 beslutade riksdagen senast om det svenska bidraget till Natos avskräckning och försvar under 2026. Beslutet var det första som fattades i enlighet med 1 § LOMS och innebär att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området (prop. 2025/26:25, bet. 2025/26:UFöU2, rskr. 2025/26:110).

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen i enlighet med 1 § LOMS beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till FLF Finland.

Skälen för regeringens förslag är följande. Att Sverige tillsammans med övriga allierade upprätthåller tilltron till de kollektiva försvarsgarantierna är centralt för Natos avskräckning och försvar och för att bevara freden i det euroatlantiska området. Sveriges geostrategiska läge och säkerhetspolitiska intressen ska utgöra utgångspunkterna för utformningen av Sveriges roll som allierad. I detta ingår ett regionalt ansvarstagande som i första hand utgår från Östersjöområdet och Nordkalotten, med den särskilda kompetens som uppträdande i dessa miljöer kräver. Sverige är ramverksnation för FLF Finland vilket innebär att Sverige ansvarar för etablering och resurssättning av FLF Finland, i nära samarbete med värdnationen Finland, Nato och andra allierade. Åtagandet innefattar även att leda den multinationella stridsgruppen.

Det finns enligt regeringens mening starka säkerhetspolitiska skäl för Sverige att kunna bidra med väpnade styrkor till FLF Finland. FLF Finland bidrar till att stärka alliansens militära förmåga på Natos norra flank. Den multinationella styrkan utgör en viktig del i Natos förstärkta avskräckning och försvar av Nordkalotten. Vidare höjer FLF Finland tröskeln för en eventuell rysk aggression och stärker de allierades möjlighet att vid behov snabbt kunna försvara Nordkalotten. Deltagandet är också i linje med Sveriges solidariska allianspolitik, som syftar till att stärka säkerheten och stabiliteten i vårt närområde, liksom i hela det euroatlantiska området. Därutöver förväntas

bidraget främja Sveriges fortsatta integrering i Nato. Ansvar som ramverksnation liksom styrkebidraget utgör även viktiga delar i den fortsatt mycket nära svensk-finska säkerhets- och försvarspolitiska relationen.

Sverige avser, med förbehåll för riksdagens godkännande, att avdela en svensk bataljon till FLF Finland. Därtill upprättas ett multinationellt stabs-element i Rovaniemi, Finland. I det svenska förbandet förutses även en nationell stödenhet ingå. Styrkan ska framför allt bidra till Natos avskräckning och försvar av Nordkalotten. Den svenska bataljonen ska vara utgångsgrupperad i Boden och ska kunna verka i Sverige, Finland och Norge.

Det svenska bidraget till FLF Finland under 2026 planeras att uppgå till ca 600 anställda soldater och officerare. Vid behov ska bidraget kunna uppgå till högst 1 200 personer. Det svenska åtagandet som ramverksnation för FLF Finland innebär att svenska förband ska kunna genomföra uppgiften att stödja Natos samlade avskräckning och försvar och delta i operationer eller andra aktiviteter inom ramen för FLF Finland. Regeringen bedömer att det nu beskrivna bidraget inte omfattas av riksdagens beslut om det svenska bidraget till Natos samlade avskräckning och försvar under 2026 (prop. 2025/26:25, bet. 2025/26:UFöU2, rskr. 2025/26:110) och att det därför behövs ett nytt riksdagsmandat. Avsikten är att bidraget ska fortsätta att utvecklas över tid med förbehåll för riksdagens godkännande.

Den folkrättsliga grunden för det svenska bidraget till Natos samlade avskräckning och försvar vilar på det samtycke som Sverige, Finland och Norge, på vars territorium verksamheten äger rum, har gett till Nato och allierade. Varje stat har också rätt till självförsvar i enlighet med artikel 51 i FN-stadgan, såväl individuellt som kollektivt. Villkoren för våldsanvändning baseras på eventuella begränsningar som ställs av värdlandet, tillämpliga insatsregler och vad som i övrigt följer av folkrätten. De svenska styrkornas rättsliga status, när styrkorna befinner sig på en annan stats territorium, regleras enligt tillämpliga avtal med Nato och allierade där styrkorna ska verka.

Det svenska styrkebidraget till FLF Finland ska lämnas under 2026 i den omfattning som följer av Natos operationsplanering. Hotbilden för den svenska personalen kommer att variera. Försvarsmakten kommer löpande att göra hot- och riskbedömningar för de operationer och aktiviteter som utförs och vidta eventuella åtgärder utifrån sina bedömningar.

Styrkan kommer som utgångspunkt att vara ställd under Natos befäl även på svenskt territorium. Dock kommer befälsrätten i vissa delar att bibehållas under svenskt befäl, exempelvis i administrativa och disciplinära hänseenden. En styrka som står under Natos befäl på svenskt territorium har rätt till självförsvar såväl enligt folkrätten som enligt svenska regler om nödvärn och nöd. För att en styrka under Natos befäl därutöver ska kunna bistå Sverige med att hindra kränkningar av eller möta väpnade angrepp mot svenskt territorium krävs att den förvaltningsuppgiften överläts till Nato.

Den svenska väpnade styrkan kommer enligt regeringen som utgångspunkt att vara ett bidrag till Natos fredstida avskräckning och försvar inom ramen

för FLF Finland. Vid behov ska styrkan dock kunna stanna kvar och fortsätta att utföra uppgifter inom ramen för gällande operationsplanering och mandat, inklusive genom att möta ett väpnat angrepp mot en allierad stat.

När det gäller de ekonomiska konsekvenserna anger regeringen att deltagande i Natos operationer eller andra aktiviteter för avskräckning och försvar utgör en del av Försvarsmaktens ordinarie verksamhet, och regeringen bedömer att kostnaderna för det svenska bidraget till FLF Finland under 2026 ryms inom de befintliga ekonomiska ramarna för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets beredskap.

Motionen

I motion 2025/26:4120 yrkar Lorena Delgado Varas m.fl (-) att riksdagen ska avslå propositionen. Motionärerna vill inte att svenska väpnade styrkor ska delta i Natos verksamhet eftersom Sverige därigenom försätts i ett sämre säkerhetsläge och Sveriges roll som en fredsbejakande nation blir alltmer avlägsen. Motionärerna anser att uppdraget som ramverksnation för FLF Finland är särskilt problematiskt eftersom det ökar vår strategiska exponering och gör Sverige till en tydligare måltavla i en eventuell framtida konflikt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare anfört att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad (senast i bet. 2025/26:UFöU2). I det ingår att tillsammans med allierade aktivt bidra till Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar, vilket syftar till att stärka säkerheten och stabiliteten i såväl vårt närområde som hela det euroatlantiska området. Utskottet håller fast vid detta och instämmer med regeringen i att Sverige, utifrån sitt geostrategiska läge och sina säkerhetspolitiska intressen, ska ta ett särskilt ansvar för att stärka alliansens försvar av Nordeuropa. Det finns således starka säkerhetspolitiska skäl för Sverige att kunna bidra med väpnade styrkor till FLF Finland. Den multinationella styrkan bidrar till att stärka alliansens militära förmåga på Natos norra flank och är en viktig del i Natos förstärkta avskräckning och försvar av Nordkalotten. Vidare höjer FLF Finland tröskeln för en eventuell rysk aggression vilket är av avgörande betydelse även för Sveriges säkerhet. Utskottet värdesätter den mycket nära svensk-finska säkerhets- och försvarspolitiska relationen och ser styrkebidraget till och uppgiften som ramverksnation för FLF Finland som en del i att utveckla relationen. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet regeringens förslag om ett svenskt styrkebidrag till FLF Finland.

Det svenska styrkebidraget till FLF Finland ska lämnas under 2026 i den omfattning som följer av Natos operationsplanering. För utskottet förefaller de föreslagna ramarna för bidraget under 2026 vara väl avvägda. Utskottet konstaterar att Sverige har ansvar som ramverksnation för FLF Finland.

Den svenska styrkan kommer som utgångspunkt att vara ett bidrag till Natos fredstida verksamhet för avskräckning och försvar. Liksom regeringen konstaterar dock utskottet att ett väpnat angrepp mot Sverige eller en allierad inte kan uteslutas. I händelse av ett angrepp mot en allierad ska den svenska styrkan därför kunna stanna kvar med bibehållet bemyndigande och övergå från fredstida verksamhet med avskräckning som sitt huvudsyfte till försvar mot det väpnade angreppet inom ramen för Natos operationsplanering och mandat. Mot den bakgrunden understryker utskottet allvaret i det beslut som riksdagen nu föreslås fatta. Utskottet uppmärksammar att rätten till såväl individuellt som kollektivt självförsvar i enlighet med FN-stadgan är en av beståndsdelarna i den folkrättsliga grunden för det svenska styrkebidraget.

Utskottet konstaterar att svenskt deltagande i Natos avskräckning och försvar utgör en del av Försvarsmaktens ordinarie verksamhet och att kostnaderna för bidraget till FLF Finland under 2026 bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

Sammanfattningsvis anser utskottet att riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, bör besluta om att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland. Därmed tillstyrker utskottet proposition 2025/26:220 och avstyrker motion 2025/26:4120 (-).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:220 Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland:

Riksdagen beslutar att regeringen till och med den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor om högst 1 200 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos framskjutna närvaro i Finland (avsnitt 7).

Följdmotionen

2025/26:4120 av Lorena Delgado Varas m.fl. (-):

Riksdagen avslår proposition 2025/26:220 Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland.